

Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu – Katedra za pravnu historiju i komparativno pravo – Historijsko – pravni smjer				
Naziv i šifra predmeta	Naziv predmeta			Šifra
	Pravni pluralizam u Bosni i Hercegovini			
Ciklus/godina/semestar/ broj ECTS kredita	Ciklus	Godina	Semestar	Broj ECTS kredita
	II	I	I	3
Nositelj/i predmeta	Prof. dr. Enes Durmišević Doc. dr. Mehmed Bečić			
Status predmeta	Izborni predmet			
Sedmični broj nastavnih sati prema načinu izvođenja nastave	Predavanja (P)	Vježbe (V)	Seminar (S)	Studentska praksa (SP)
	1	-	-	-
	Ukupno tokom semestra		15 (P)	
Preduvjeti za upis	Za upis predmeta neophodno je ispuniti uvjete za upis u prvi semestar akademskog master studija (II ciklusa studija) na pravno-historijskom smjeru.			
Opis predmeta				
Cilj predmeta	Pod pojmom pravni pluralizam podrazumijevaju se razni oblici koegzistencije i interakcije dva ili više sistema (pravnih) pravila unutar jednog društvenog, odnosno pravnog poretka. Pravni pluralizam ispitivan je prvobitno sa aspekta antropoloških studija, u kontekstu kolonijalnih pravnih sistema i uporedne primjene domaćeg prava (najčešće običajnog ili vjerskog) kolonijaliziranih naroda i novog prava (zapadnih modela - pravnih transplantata) kolonijalnih sila. Teorija o pravnom pluralizmu proširena je kasnije na moderne nacionalne i transnacionalne pravne sisteme. Usljed nagle kulturne i etničke diverzifikacije zapadnog svijeta ovo pitanje postaje jedno od najaktuelnijih pitanja koje se postavljaju pred pravnu nauku i praksu. Za razliku od moderne Evrope, gdje je stoljećima prihvaćen koncept pravnog monizma i unifikacije, novija pravna historija Bosne i Hercegovine i jugoistočne Evrope svjedoči o pravnom pluralizmu koji je živo prakticiran do druge polovine XX stoljeća. Cilj ovog predmeta je da studente II ciklusa studija upozna sa pojmom i oblicima pravnog pluralizma kroz pravnu historiju Bosne i Hercegovine. Navedenoj materiji pristupa se hronološki i interdisciplinarno, uz širu teorijsku kontekstualizaciju fenomena pravnog pluralizma.			
Okvirni sadržaj predmeta	<i>U prvoj sedmici realizacije nastave predmetni nastavnik je obavezan upoznati studente sa izvedbenim planom rada na predmetu.</i> - Uvod u koncept i pojam pravnog pluralizma - Pravni pluralizam u srednjovjekovnoj Bosni - Pravni pluralizam osmanske države - Tanzimat i pravni pluralizam - Pravni pluralizam postosmanskih balkanskih država - Austro-ugarski model pravnog pluralizma u BiH - Pravni pluralizam Kraljevine SHS/Jugoslavije - Sužavanje pravnog pluralizma u drugoj polovini XIX stoljeća i njegova transformacija u tzv. normativni pluralizam - Pravni pluralizam u kontekstu evropskih integracija			

Ishodi učenja na razini predmeta	Nakon uspješno savladanog predmeta, student će: a) znanje: - razumjeti pojam pravnog pluralizma; - prepoznati pojave i fenomene vezane za pravni pluralizam u pravnoj historiji BiH; - usvojiti potrebna teorijska znanja o pravnom pluralizmu kao mogućem modelu i konceptu pravnog uređenja. b) vještine: - biti u stanju da prepozna pravi pluralizam kao društveno-pravni fenomen u historiji, ali i pozitivnom pravu. c) kompetencije: - biti osposobljen da koristi koncept pravnog pluralizma u objašnjavanju pravne i društvene stvarnosti.															
Način izvođenja nastave	Nastavni proces realizira se u okviru predavanja, koja su interaktivnog karaktera. Predavanja uključuju aktivno učešće studenata u nastavi, i to u vidu diskusija i obavljanja istraživačkih zadataka, projekata i prezentacija.															
Način vrednovanja znanja sa strukturom ocjene	<i>Prije početka studijske godine Nastavno-naučno vijeće Fakulteta posebnom odlukom utvrđuje za svaki nastavni predmet strukturu bodova i bodovni kriterij.</i> Vrednovanje znanja vrši se kontinuiranim praćenjem i ocjenjivanjem rada studenata tokom semestra. Studenti tokom semestra mogu osvojiti 50 bodova i na završnim ispitu 50 bodova. <table><tr><th>Elementi praćenja i provjeravanja</th><th>opterećenje u ECTS</th><th>udio (%) u ocjeni</th></tr><tr><td>Parcijalni ispit</td><td>1,5</td><td>30%</td></tr><tr><td>Samostalni istraživački rad</td><td>1</td><td>20%</td></tr><tr><td>Završna evaluacija znanja</td><td>2,5</td><td>50%</td></tr><tr><td>Ukupno</td><td>5</td><td>100%</td></tr></table> Način oblikovanja konačne ocjene: U oblikovanju konačne ocjene uzimaju se u obzir utvrđeni elementi praćenja i provjeravanja rada studenata: prvi parcijalni ispit, samostalni istraživački rad – esej i završni ispit. - Parcijalni ispit je pismeni oblik provjeravanja znanja u kojem student mora pokazati da zna definirati osnovne pojmove i kategorije vezane za fenomen pravnog pluralizma u teoriji prava i pravnoj historiji BiH do XIX stoljeća. Ispit se sastoji iz kraćih pitanja (multiple choice; dopuna tvrdnji; kraći odgovori itd.) i jednog pitanja koje zahtijeva odgovor u formi kraćeg eseja. - Samostalni istraživački rad predstavlja kraća analiza nekog pitanja vezanog za pravni pluralizam u BiH, koja podrazumijeva istraživanje relevantne literature i pravnih izvora, a rezultira vlastitim zaključcima o predmetu i problemu analize. - Završni ispit je pismeni oblik provjere znanja o obrađenim pitanjima i primjerima pravnog pluralizma u BiH od druge polovine XIX stoljeća do druge polovine XX stoljeća. Student treba da pokaže vještinu teorijske analize fenomena pravnog pluralizma na konkretnim	Elementi praćenja i provjeravanja	opterećenje u ECTS	udio (%) u ocjeni	Parcijalni ispit	1,5	30%	Samostalni istraživački rad	1	20%	Završna evaluacija znanja	2,5	50%	Ukupno	5	100%
Elementi praćenja i provjeravanja	opterećenje u ECTS	udio (%) u ocjeni														
Parcijalni ispit	1,5	30%														
Samostalni istraživački rad	1	20%														
Završna evaluacija znanja	2,5	50%														
Ukupno	5	100%														

	historijskim primjerima. Ispit se sastoji iz kraćih pitanja (multiple choice; dopuna tvrdnji; kraći odgovori itd.) i jednog zadatka esejskog/analitičkog karaktera (analiza izvornog pravnog dokumenta sa aspekta pravnog pluralizma). U oblikovanju konačne ocjene uzimaju se u obzir utvrđeni elementi praćenja i provjeravanja rada studenata. Utvrđeni elementi praćenja u odnosu na ocjenu vezuje se za sljedeću distribuciju bodova: Prvi parcijalni test: od 0 do 30 bodova; Samostalni istraživački rad: od 0 - 20 bodova; Završni ispit: od 0 do 50 bodova. Konačna ocjena formira se na osnovu evaluacije svih oblika studentskog rada – zbrajanjem bodova ostvarenih tokom semestra. Završni ispit polaže se u redovnom, popravnom i septembarskom ispitnom roku u skladu sa propisima o visokom obrazovanju. Konačan uspjeh studenta nakon svih predviđenih oblika provjere znanja vrednuje se i ocjenjuje u skladu sa čl. 62. ZVO, i to: a) 10 (A) - nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - 85-94 bodova; c) 8 (C) - 75-84 bodova; d) 7 (D) - nosi 65-74 bodova; e) 6 (E) - nosi 55-64 bodova; f) 5 (F, FX) - manje od 55 bodova. U indeks se unose prolazne ocjene. Ocjena 6 (E) je najniža prolazna ocjena.
Literatura	<i>Prije početka studijske godine Nastavo-naučno vijeće Fakulteta posebnom odlukom utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit. Utvrđena obavezna literatura nalazi se u bibliotečkom fondu ili je dostupna putem službene web-stranice Fakulteta odnosno putem interneta.</i> Obavezna: - Brian Z. Tamanaha, „Understanding Legal Pluralism. Past to Present, Local to Global“, u: Sydney Law Review, Volume 30, 2008., 375-411. (Online slobodno dostupan); - Karen Barkey, „Aspects of Legal Pluralism in the Ottoman Empire“, u: Richard J. Ross; Lauren Benton, <i>Legal Pluralism and Empires, 1500-1850</i>, New York Press, 2013, 83-107.; - Enes Durmišević, „Šerijatski sudovi u BiH u drugoj polovini XIX stoljeća“, Anali Pravnog fakulteta u Zenici, broj 12, god. 6, 75-89. (Online slobodno dostupno); - Mehmed Bečić, „Das Privatrecht in Bosnien-Herzegowina (1878-1918): Zur Koexistenz österreichischer und ottomanischer Rechtsinstitutionen“, u: Thomas Simon (Hg.), <i>Konflikt und Koexistenz. Die Rechtsordnungen Südosteuropas im 19. und 20. Jahrhundert</i>, Band II, Serbien, Bosnien-Herzegowina, Albanien, Vittorio Klostermann, 2017., 71-137. (Alternativno: Mehmed Bečić, „Osmansko tanzimatsko pravo i austrougarski pravni poredak u Bosni i Hercegovini“, Anali Pravnog fakulteta u Zenici, broj 12, god. 6, 187-201. - Online slobodno dostupno); - Mustafa Imamović, <i>Historija države i prava Bosne i Hercegovine</i>, IV izdanje, Magistrat, Sarajevo, 2014. (odlomci koji se odnose na pravni partikularizam u Kraljevini SHS/Jugoslaviji).

	- Izabrani tekstovi i materijali za vježbe koji se studentima postavljaju na web-stranicu Pravnog fakulteta. Dopunska: - John Griffiths, „What is Legal Pluralism“, The Journal of Legal Pluralism and Unofficial Law, Volume 18, Issue 24, 1986, 1-55. (Online slobodno dostupan); Dopunska literatura se aktualizira i dopunjava po potrebi svake akademske godine.
Način praćenja kvalitete koja osiguravaju ishode učenja	Svi studenti imaju mogućnost komuniciranja sa odgovornim akademskim osobljem putem: e-maila te usmeno u terminima konsultacija, predavanja i vježbi. Studentima se osiguravaju upute o pisanju eseja, a teme eseja su studentima dostupne na početku predavanja. Mišljenje studenata o kvaliteti nastave dobija se putem anketa koje se provode tokom i/ili nakon završetka nastave. Konsultacije se obavljaju i sa studentima koji su završili I ciklus studija o korisnosti ovog predmeta u njihovom radu i praksi, te mogućim poboljšanjima.